

**Als het
landschap
spreekt.**

**Intergenerationele
audiokunst**

Hoe verleid je een nieuw publiek naar deSingel? Op welke manier maak je hen warm voor de muziektheatervoorstelling 'A concert called landscape' met Josse De Pauw, het Kris Defoorttrio en LOD muziektheater? Voor het derde jaar op rij slaagde kunstorganisatie De Veerman erin ons te verrassen en te beroeren met ditmaal een intergenerationeel participatieproject dat ons aanbod als uitgangspunt neemt.

Josse De Pauw was gefascineerd door een bevinding van de Nederlandse cultuurfilosoof Ton Lemaire die stelde dat onze eerste landschapservaring als kind sturend zou kunnen zijn voor de manier waarop we later naar de 'grote' landschappen kijken. En dat 'eerste landschap' hoeft echt niet de weidse zee of het hooggebergte te zijn, maar even goed een stukje van de zolder bij oma en opa of een hoekje van de tuin thuis. Vanuit die eerste landschapservaring vertrekt De Pauw om een soort muzikaal landschap te creëren dat ons kan aanzetten tot nadenken over onze relatie tot de natuur, landschappen en de ingrepen die we gemaakt hebben.

Onze eerste landschapservaring als kind zou sturend kunnen zijn voor de manier waarop we later naar de 'grote' landschappen kijken.

Ton Lemaire

De deelnemers

De Veerman besloot vanuit hetzelfde uitgangspunt te vertrekken en twee generaties samen te brengen in een kunsttraject als aanloop naar de voorstelling. In concreto: jongeren in contact brengen met senioren rond het thema 'het landschap van mijn kindertijd.' De verhalen van de senioren verwerkten de jongeren uiteindelijk in een podcast.

Via Zorgbedrijf Antwerpen, dat al vijf jaar de levensverhalen van zijn bewoners in boekvorm giet, stapten er vier senioren mee in het project: Marcel (82), Emmy (70), Maria (80) en Rina (73). De dertien vierdejaarsstudenten voeding en verzorging (BSO) van het Sint-Jozefinstituut uit Borsbeek waren de andere participanten: tieners tussen 15 en 17 jaar. Zij zullen over drie jaar afstuderen en werken in crèches, rust- en verzorgingstehuizen of als familiehelp. Hun leerkracht PAV (project algemene vakken) vond dit project een unieke gelegenheid om haar leerlingen op een andere manier in contact te brengen met hun toekomstige doelgroep.

'Ze hebben er heel veel van opgestoken. Het is een mooie manier om sneller een diepgaand gesprek te leren voeren. In de zorgsector is er minder tijd voor het sociale aspect en ligt de nadruk

veel meer op het verzorgende, terwijl onze leerlingen veeleer die finaliteit kiezen omwille van het sociale aspect. De interviewtechnieken zijn daarvoor heel waardevol. Ik heb ze aan mijn collega's aangeraden.' De voorbereiding en de verwerking van de interviews gebeurde in deSingel; het interview zelf namen ze af bij de mensen thuis.

Verkenning en interviewtechniek

Om dit parcours mogelijk te maken verkenden de jongeren het thema via beeld en drama, om daarna de vragen voor het interview te destilleren. Voor de jongeren was dit project een echte eyeopener. In de eerste plaats omdat ze nog nooit een voet in deSingel hadden binnengezet en niet wisten wat dit gebouw allemaal herbergt. Voor de meesten gaat het om hun eerste ervaring met theater.

Nikita, Shana, Naomi, Ilena, Beau, Victoria, Chaimae, Elif, Nina, Amber, Oliwia, Julia en Yara ... Samen kwamen ze op de fiets van Borsbeek naar deze kunststempel. Om te ontdekken dat je er ook muziek kan studeren en dat 'dans' zowaar een opleiding is. Maar vooral om zelf de kunsten te ervaren.

‘We hebben hier dingen gedaan die we uit onszelf nooit zouden doen. Tekeningen maken om die te verscheuren en met wat er overblijft, nieuwe dingen maken.’

‘Bij drama waren er zeer leuke inleefoefeningen.’

‘Velen van ons hebben deze manier van werken nog nooit meegemaakt. We zijn nooit echt bezig met kunst.’

Hun leerkracht kan het alleen maar beamen: ‘Het project was een leuke manier om hen kennis te laten maken met kunst, dans, muziek ... Ze kennen soms iets van fotografie en van sociale media, maar nu oefenden ze een vertel- en tekentechniek. Wat heel verrassende resultaten opleverde. Als ‘De Veerman’ mij nog eens vraagt, doe ik zeker opnieuw mee.’

Interviews bij de mensen thuis

Nadat ze in deSingel kennis hadden gemaakt met de senioren, nadat de groepjes verdeeld waren en de interviewvragen op punt stonden, was het tijd voor het echte werk: met zijn drieën of vieren trokken ze richting de senioren.

‘Ik vond het ongelooflijk dat iemand je spontaan een heel levensverhaal vertelt, terwijl je enkel zijn naam kent en je hem slechts één keer gezien hebt.’

‘We waren overal heel welkom. We kregen koekjes en een heel gedetailleerd verhaal. Dat vergeet ik nooit meer.’

‘Het was een unieke ervaring waarin we ons op korte tijd snel konden inleven in het leven van iemand die we eigenlijk niet kenden.’

Verwerken in podcasts

Geluidskunstenaar Wederik De Backer wees de studenten ter voorbereiding op een aantal auditief interessante vragen. Na de interviews verzorgde hij ook een workshop waarbij hij de jongeren wegwijs maakte in de technische mogelijkheden van een podcast. Zo konden ze daarna zelf de regie in handen nemen.

‘Ik wist niet wat een podcast was. Dat was echt wel een interessante ontdekking.’

‘Ik vond het geweldig hoe je die achtergrondgeluiden erbij kon zetten.’

‘We mochten veel zelf doen: de verhalen op computer zetten en daar geluiden bij maken.’

Terug samen

Begin mei organiseerde De Veerman een reünie met de jongeren, de senioren en alle begeleiders. Ze kwamen op een vroege ochtend bijeen in de Singel om samen naar de afgewerkte podcasts te luisteren. Het was een ontroerend moment.

Voor de senioren was het concept van de podcast nieuw, al herinneren sommigen zich wel het luisterverhaal dat uit de grote radio kwam en waar ze op hun buik ademloos naar luisterden. Maar jezelf horen en teruggekatapulteerd worden naar je eerste landschap, dat liet geen van allen onberoerd.

Je kan de podcasts beluisteren via desingel.be

Participatieprojecten

Sinds 2017 loopt in deSingel een uitermate boeiend parcours rond participatie met de kunstorganisatie De Veerman. Samen vinden we uiteenlopende manieren om ons trouwe bezoekerspubliek te verbreden en te betrekken bij de programmatie. Het vertrekpunt is telkens een of meerdere van onze voorstellingen waarin een nieuw publiek zich op een actieve manier vastbijt, hierover reflecteert en de opgedane ervaringen deelt met anderen.

Marcel

Ik ga een anekdote vertellen.

Hier in die achterkeuken stond ons moeder aan de pompsteen de afwas te doen. Naast die pompsteen stonden kleine stokjes waarmee je de was draaide of naar omhoogtrok. Dat was een soort knuppeltje uit harde beuk van ongeveer 75 cm.

Ik was wellicht aan het zagen of aan het plagen en ons moeder pakt dat wasstokje en mept het tegen mijn achterwerk. Als ik eraan denk, dan voel ik het nog.

En ik ga naar achter, naar het klein magazijn en ik was zo kwaad, zo kwaad, maar niet op ons moeder. Ik was kwaad op die wasstok. Ik ben stiekem die wasstok gaan halen en ik stampte hem kapot op een bak petatten.

Maar niemand, ook ons moeder niet vroeg waar dat stokje was.

Twee dagen nadien stond er een ander.

Dat stokske had mij zeer gedaan – ons moeder niet, maar dat stokske. En daarom was ik kwaad op dat stokje. En dat stokje zou mij nooit meer slaan dus dat stokje moest kapot.